

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

WIEŚCIE NARODU

Informacyjny dziennik demokratyczny ziemi częstochowskiej

Poseł Luxemburga w Warszawie

WARSZAWA. — W dniu wczorajszym przybył do Warszawy poseł nadzwyczajny i minister pełnomocny Wielkiego Księstwa Luxemburga p. Blum z małżonką. Na lotnisku przybywającego posła powitał wicedyrektor protokołu dyplomatycznego MSZ Adam Gubrynowicz. Poseł Blum złożył krótko w Belwederze na ręce Prezydenta Bieruta listy uświetniające.

Oczekiwano, że również przybył do Warszawy minister spraw zagranicznych Luxemburga.

PIERWSZA WIZYTA OFICJALNA POLSKIEGO CHARGÉ D'AFFAIRES W WASHINGTONIE

NOWY JORK. — Polski chargé d'affaires w Waszyngtonie Janusz Zółtowski złożył swoją pierwszą wizytę oficjalną w amerykańskim departamencie stanu. Nawigując do tego, prasa amerykańska stwierdza, że polski chargé d'affaires cieszy się dużą popularnością w Waszyngtonie i że był on uczestnikiem wielu konferencji, o dużym znaczeniu gospodarczym.

HOLANDIA MA KŁOPOT Z KOLONIAMI

LONDYN. — Prasa brytyjska donosi o konferencji brytyjsko-holenderskiej w sprawie kolonii. Konferencja ta została zwołana, ponieważ rząd holenderski nie dysponuje odpowiednimi siłami wojskowymi i odpowiednią ilością wyszkolonych urzędników administracyjnych, by wprowadzić na uwolnionych wrapecach Indji Holenderskich normalną administrację. Holandia będzie więc musiała skorzystać z pomocy brytyjskiej. Rząd holenderski przygotowuje nowy projekt konstytucji, ponieważ swe panowanie nad koloniami ma zamierzać opierać na współpracy z koloniami i ich narodowych. Zmiany są również przygotowawcze do zjazdu delegatów kolonialnych. Rząd holenderski obiecuje kolonom dużą niezależność w większym odcinaniu życia politycznego.

LOS KOLONIJ WŁOSKICH

LONDYN. — Z kół dobrze poinformowanych dopiera, że wysunęto dwie koncepcje w sprawie kolonii włoskich. Pierwsza z nich przewiduje podziałanie kolonii włoskich na kilka części i oddanie mandatów nad nimi poszczególnym mocarstwom. — Koncepcja druga obejmuje utworzenie Międzynarodowej Komisji Powierniczej, która miałaby powierzony mandat nad całą kolonią włoskich.

KONFERENCJA PRASOWA U REGENTA GRECKIEGO

LONDYN. (Polpress). — Na konferencji prasowej regent Grecji arcybiskup Damaskinos wyraził nadzieję, że przedstawiciele Grecji będą dopuszczeni na konferencję ministrów spraw zagranicznych w Londynie, celem przedstawienia roszczeń greckich.

Grecja domaga się od Włoch zwrotu wrap, które zostały zagarnięte przez rządy faszystowskie.

LONDYN. (Polpress). — Na zaproszenie gen. de Gaulle regent arcybiskup Damaskinos udaje się do Paryża.

Oświadczenie prem. włoskiego

Rzym. (Polpress). — Premier włoski Parri wyraził nadzieję na konferencję prasowej, że traktat pokojowy opracowany przez konferencję ministrów spraw zagranicznych będzie oparty na zasadzie sprawiedliwości. Rząd stoi na stanowisku, że naród włoski powinien do pewnych granic ponosić odpowiedzialność za przestępstwa popełnione przez faszystów, ale nie wolno zapomnieć o tym że Włochy nie czekały do ostatniej chwili, aby zmienić swoje nastawienie polityczne i wzięły czynny udział w walce z hitleryzmem.

PROCES „LORDA HAU-HAU”

LONDYN. (BBC). — W dniu wczorajszym rozpoczął się w Londynie proces przeciwko Williamowi Joyce, zwanemu po polsku „lord Hau-Hau”, który oskarżony jest o niedotrzymanie wierności monarchie brytyjskiej. Ponieważ Joyce nabył prawa obywatela brytyjskiego winton br wierność koronie Obrona jednak stara się udowodnić, że Joyce jako urodzony w Stanach Zjednoczonych nie był obywatelem brytyjskim.

Drugi tydzień obrad ministrów spraw zagranicznych

LONDYN (Polpress). — Rada Ministrów spraw zagranicznych pięciu mocarstw rozpoczęła drugi tydzień obrad.

Korespondent agencji „France Presse” pisze, że atmosfera, która przeważała w pierwszym tygodniu, pozwala wyrokować o przyszłości spraw i o ich rezultacie. Znamienne jest, że nie stracono cennego czasu na długie ekspozycje i przemówienia. Dwa osobistości wysuwają się na pierwszy plan, pisze korespondent: **Mołotow i Bevin.** Widać w każdej okoliczności, że **Mołotow jest wytrawnym dyplomatą,** zabiera on głos w odpowiednich chwilach, ustępuje w sprawach mniejszej wagi, zawsze umie przeformułować swą tezę w sprawach zasadniczych. **Przemawia po rosyjsku, głosem wyraźnym, jego uwagi są zawsze jasno sprecyzowane.** Na posiedzeniach rady występuje on w towarzystwie dwóch tłumaczy jednego do języka angielskiego, drugiego do francuskiego. **Poza tym kilku sekretarzy i rzeczoznawców jest obecnych przy dyskusjach.**

Masywny, atletycznie zbudowany **Bevin, mówi głośno i z przekonaniem. Wyraża się prosto, ale nadzwyczaj przekonująco.**

Sekretarz Stanu USA **James Byrnes, wie zawsze, czego chce, zna świetnie zagadnienia i sposób, w jaki jego rząd pragnie je rozwiązać.**

Przedstawiciel Chin, minister Wang-Cz-

Sien, często zabiera głos mimo, że mogłoby się wydawać, iż sprawy europejskie bezpośrednio nie interesują Republiki Chin. Prócz jego pomocników znajdują się doskonale **lingwistów, którzy potrafią bez przygotowania tłumaczyć na francuski, angielski i rosyjski przemówienia, wygłoszone na Radzie.**

Francuski minister spraw zagranicznych **Georges Bidault, którego szczerość i bezpośredniość cenione są przez wszystkich; wypowiada się z jasnością i zarem, które zawsze charakteryzują wybitnych przedstawicieli Francji.**

Podniósł się już głos krytyki, zarzucającej Radzie Ministrów spraw zagranicznych powolność w pracach. Zarzut ten wydaje się jednak słuszny. Porządek dziennych obrad jest zawsze wyczerpany.

Kiedy ministrowie spraw zagranicznych opuszczają Londyn, pozostawia oni na miejscu swych zastępców, którzy opracują sposoby wprowadzenia w życie zasad, przyjętych przez Radę.

Pierwsza faza prac Rady Ministrów spraw zagranicznych zakończyła się w połowie bieżącego tygodnia. Z chwilą, gdy ministrowie spraw zagranicznych opuszczają Londyn, obrady będą prowadzone w dalszym ciągu przez zastępców, jak to zostało przewidziane w Poczdamie.

Dyskusja w sprawie Triestu

LONDYN (BBC). — We wtorek Rada Ministrów spraw zagranicznych wysłuchała **miła wypowiedzi Jugosławii, Włoch i Niemiec Brytyjskich na temat sprawy Triestu.** Dyskusja nie dotyczyła tematów oraz oświadczenia przedstawicieli zainteresowanych stron miały nastąpić już w poniedziałek, jednakże zwłoka nastąpiła z powodu niedyspozycji przewodniczącego delegacji jugosłowiańskiej Kardeła.

Przedłożone przez Jugosławię memorandum, zawierające roszczenia terytorialne, domaga się przyznania Jugosławii całej prowincji Venezia Giulia, łącznie z Triestem.

Stanowisko Włoch określone zostało już wcześniej w deklaracji premiera włoskiego Parri.

Kolonie włoskie mają oddane być pod rząd powierniczy. Delegacja radziecka

prawdopodobnie domagać się będzie udziału w zarządzaniu powierniczym.

W związku z sprawą Triestu „Daily Telegraph” wyraża następujące uwagi: **Też nie należy zapominać o wieloletniej i największych błędów w opracowywaniu traktatów pokojowych było niewypelnienie próżni gospodarczych.** Taki port, jak Triest, jest szczególnie ważny dla gospodarki państw basenu dunajskiego. **Interesy gospodarstwa Czechosłowacji, Węgier, Jugosławii i Austrii są ściśle związane z portem w Triescie.** Dziennik angielski uważa, że najprostszym wyjściem z sytuacji byłoby umiędzynarodowienie portu, który w ten sposób odzyska rolę, jaką odgrywał w monarchii austro-węgierskiej. Jednakże rozstrzygnięcie to nie dotyczyłoby miasta samego. Cała ta kwestia musi być rozwiązana rzeczowo, drogą bezstronnego i sprawiedliwego, kompromisu.

12 dni trwała przeciętna długość życia w obozie koncentracyjnym

LONDYN. — Agencja Reutersa podaje sprawozdanie z pierwszego dnia procesu, który odbywa się w Lüneburgu przeciwko **Józefowi Kramerowi, komendantowi obozu koncentracyjnego w Belsen i jego 44 pomocnikom.**

Pierwszego dnia rozprawy prokurator pułkownik Beckhowski opisał stosunki, panujące w obozach koncentracyjnych w Belsen i w Oświęcimiu.

Według tego wojska brytyjskie po wkroczeniu do Belsen zastały w obozie 13 tysięcy trupów, a następnie 13 tysięcy więźniów zmarło w ciągu dalszych 6-ciu tygodni. **Równocześnie zaś 9 tysięcy więźniów znajdowało się w szpitalu.**

Prokurator stwierdził, że przeciętna długość życia więźnia w obozie w Belsen lub w Oświęcimiu trwała tylko 12 dni. **Nieząc od dnia przybycia do obozu.**

Do grzebania trupów skierowanych było 2 tysiące żołdaków wojennych, którzy byli tu w stanie dzielnego pracy, związanej z uprzętanem trupów wykonac w ciągu 12 godzin.

W obozach panował nieludzki głód. **Więźniowie otrzymywali tylko pół litra zupy dziennie i pół garnka wody.** Skutkiem tego były nawet w obozach wypadki ludobójstwa, chociaż w odległości 2 km znajdowała się piekarnia wołkowa, która wypiekała 60 tysięcy bochenków chleba dziennie.

Akt oskarżenia zarzeka hitlerowcom w dalszym ciągu bestialskie znęcanie się nad więźniami i mordowanie ich w komorach gazowych. Wiele z oskarżonych kobiet dla przyjemności czyniło specjalnie trwane psy, na więźniów, którzy ginęli w strasznych męczarniach roznaszczani przez gnające zwierzęta.

W obozach przebywali ludzie, należący do 16-ciu różnych narodowości, którzy nigdy przedtem nie byli więźniami, ani oskarżeni przez żaden z sądów. **Do obozów koncentracyjnych byli wysyłani tylko z powodu swego wyznania lub przynależności narodowej, albo też jako jacyś wotenni.**

Z 45 tysięcy żydów greckich, którzy wysłani zostali do Oświęcimia, uratowało się tylko 60.

Większość oskarżonych wspiera się zarzucanych im przestępstw. Główny jednak winowajca Józef Kramer przyznał, że ochotniczo wstąpił do SS i w służbie w obozach koncentracyjnych pozostawał od doświadczenia Hitlera do władzy Kramerowi samemu zarzucano akt oskarżenia wynordowanie 20 tysięcy ludzi.

Listy Franco i Churchilla opublikowane przez Reutersa

LONDYN. — Agencja Reutersa opublikowała w dniu dzisiejszym tekst listów między gen. Franco a Winstonem Churchillem pisanych w październiku 1944 roku.

W liście do Churchilla skrzy się gen. Franco na działalność wywiadu angielskiego w Hiszpanii oraz domaga się utworzenia bloku państw, skierowanego przeciw Związkowi Radzieckiemu.

Churchill odpowiedział kategorycznie, że Wielka Brytania nie przystąpi do żadnego bloku, którego polityka skłębowana by była przeciw ZSRR, ponieważ polityka brytyjska opiera się na traktacie brytyjsko-radzieckim z roku 1942 oraz na potrzebie współpracy między dwoma państwami i na wspólnie toczonych walce przeciw faszyzmowi.

Sprawa Konkordatu

Mocą uchwały Rady Ministrów powziętej w dniu 12-ym września b. r. przestał obowiązywać konkordat zawarty w roku 1925 między Rzeczpospolitą Polską a Stolicą Apostolską. Sama nazwa „konkordat” oznacza wszelkiego rodzaju umowę lub układ, w tym jednak wypadku jest ona określaniem traktatu zawartego między państwem świeckim z jednej a Stolicą Apostolską z drugiej strony. Traktat taki normuje stosunek kościoła katolickiego do władz danego państwa. Historia Konkordatu sięga aż XII wieku kiedy zawierane były specjalne umowy między papieżem a ówczesnym cesarstwem rzymskim. Wiek XIX był okresem czasu w którym niemal wszystkie państwa o znacznej liczbie obywateli wyznania katolickiego zawierały konkordaty z Watykanem.

Po pierwszej wojnie światowej, odrodzone państwo polskie uregulowało swój stosunek do władzy kościelnej zawierając po długich rokowaniach i pertraktacjach w dniu 10 lutym 1925 roku konkordat ze Stolicą Apostolską.

Konkordat ten zamknął w sobie cały szereg postanowień z których najważniejsze przedstawiają się w sposób następujący:

Państwo Polskie zagwarantowało kościołowi katolickiemu pełną swobodę wykonywania władzy duchownej oraz jurysdykcji i administracji jego majątków według zasad prawa kanonicznego. Biskupi oraz wszyscy wierni otrzymali zezwolenie na swobodne komunikowanie się z organami władzy państwowej. Władze duchowne otrzymały prawo kierowania swoimi zarządzeń do podległych im organów bez starania się o zezwolenie władz państwowych. Według dalszych postanowień konkordatu, Rzeczpospolita Polska uznała Stolicę Apostolską jako państwo suwerenne i ustanowiła swoje stosunki z nią.

W tym celu ustanowiono w Polsce urząd nuncjusza apostolskiego i powołano do służby w tym celu duchowieństwo w Polsce miało zagwarantowaną opiekę prawną, a władze państwowe miały udzielać pomocy w wykonywaniu ustaw i dekretów kościelnych. Kościoły, kaplice, wszelkiego rodzaju miejsca modłów oraz emmentary miały zapewnić nienaruszalność. Ponadto przeprowadzono organizację hierarchii w obrębie państwa, oraz postanowiono, że żadna część Rzeczypospolitej nie może podlegać biskupowi, którego siedziba znajduje się poza granicami Polski (art. IX). Obrządku łacińskiego, greckiego i ormiańskiego zostały podzielone na prowincje. Państwo Polskie zobowiązało się do wprowadzenia we wszystkich szkołach o prócz szkół wyższych obowiązkowej nauki religii z prawem kontroli nad nią zastrzeżonym dla władz kościelnych. Powyższy konkordat wszedł w życie po ratyfikowaniu go przez sejm i po ogłoszeniu w „Dzienniku Urzędowym”. Obecnie konkordat ten przestał obowiązywać. Odpowiedź na to dlaczego tak stało znajduje się w komunikacie Rady Ministrów, w którym czytamy: „... w roku 1940 Stolica Apostolska powierzyła za pośrednictwem nuncjusza w Berlinie admiinstrację diecezji chełmińskiej biskupowi gdańskiemu, niemcomu Karolowi Marii Spletowi, co było naruszeniem konkordatu a w szczególności art. IX według którego żadna część Rzeczypospolitej Polskiej nie będzie zależała od biskupa, którego siedziba znajdowałaby się poza granicami państwa Polskiego; b) Stolica Apostolska miała nową dla Arcybiskupstwa Poznańskiego Gnieźnieńskiego administratora apostolskiego niemca Brętwingera z jurysdykcją dla niemców zamieszkałych na terenie diecezji gnieźnieńskiej-poznańskiej, co było sprzeczne z interesami narodu i Państwa Polskiego oraz stanowiło pogwałcenie art. IX konkordatu skoro hierarchia katolicka Rzeczypospolitej Polskiej nie przewidziano w ogóle żadnych podziałów narodowościowych jak tylko ze względu na obrządki, alkański, b) grecki, c) ormiański”. Odpowiedź na pytanie dlaczego? — jest więc całkiem wyraźna. Postanowienie Rady Ministrów opiera się zresztą wyłącznie na przekroczeniu przez Watykan podziału prawnych konkordatu. Jeśli chodzi za o opinie społeczeństwa polskiego, to dobrze świadczy nam w pamięci co najmniej słowne stanowisko Stolicy Apostolskiej wobec „... kościoła nade wszystko Polski” (jak to nie

jednomyślnie czytaliśmy w liście b) oredziakł Oca Świętego). Niejednomyślnie społeczeństwo polskie, a nawet to jego odłamy, które pozostawały w bliskim kontakcie z

(Dalszy ciąg na stronie 2-3)

Dziennik moskiewski „Nowoje Wremia“

o międzynarodowej konferencji Zw. Zawodowych w Paryżu

MOSKWA (Polpress). — Ostatni numer czasopisma „Nowoje Wremia“ (wydawane przez dziennik „Trad“...)

przyczynić się do zapewnienia rozkwitu Organizacji Narodów Zjednoczonych. Ażeby ruch robotniczy rzeczywiście miał możliwość wypełnienia tych zadań...

W następnym artykule sekretarz francuskiej Powszechnej Konfederacji Pracy (Confederation Generale du Travail...)

nie tylko nadzieje, ale całkowitą pewnością co do tego, że proletariatus międzynarodowy wystąpi w roli jednego z najbardziej niezawodnych obrońców dzieła pokoju.

Serie artykułów, poświęconych zbliżającej się konferencji paryskiej, zamyka artykuł Lombarda Toledano, przewodniczącego Konfederacji pracujących Ameryki Łacińskiej...

WIADOMOŚCI Z OKUPOWANYCH NIEMIEC

LONDYN. — Agencja Reutersa donosi, że do Kilonii przybył szef admiralistyki brytyjskiej Alexander na inspekcję portów...

We Frankfurcie odbył się pierwszy wielki wiec polityczny, zorganizowany wspólnie przez partię socjal-demokratyczną i komunistyczną.

Ponad 1000 jeńców niemieckich przybyło ze Stanów Zjednoczonych do Niemiec. — Jeńcy ci załadowani zostali na statki w Nowym Jorku i skierowani do pracy w kopalniach węgla.

Fritz Kuhn, były przywódca niemieckich organizacji nacjonalistycznych w Stanach Zjednoczonych, deportowany został do Niemiec.

KONGRES UCZESTNIKÓW RUCHU OPORU WE FRANCJI

PARYŻ (Polpress). — W Londynie zakończył się kongres uczestników francuskiego Ruchu Oporu. Przyjęto rezolucję, w której stwierdzono, że Ruch Oporu będzie zawsze podobał wojnie i pokójowi...

PRASA ANGLIJSKA W SPRAWIE WŁOCH

LONDYN (Polpress). — Prasa brytyjska jednoznacznie wyraża zdanie, aby Włochy obecnie, gdy mają już rząd demokratyczny, zostały uznane za kraj sojusznicy i otrzymały pomoc przy odbudowie gospodarki.

NACJONALIŚCI HINDUSCY WEZMĄ UDZIAŁ W WYBORACH

LONDYN (Polpress). — Kongres Hinduski (nacjonalistyczna partia w Indiach) postanowił wziąć udział w wyborach do Zgromadzenia Ustawodawczego, celem przyspieszenia przekazania władzy narodo wi hinduskiemu.

REPREZENTACJA JUGOSŁAWII NA KONFERENCJI W LONDYNIE

BELGRAD. (Polpress). — Pięciu członków gabinetu Tito oraz jugosłowiański ambasador w Waszyngtonie tworzą wydział reprezentujący Jugosławię na konferencji ministrów spraw zagranicznych w Londynie.

Przegląd prasy

» Warto przypomnieć «

Nawiązując do podanej przez radio i prasę wiadomości o zamierzeniach i planach niemieckich na wypadek opanowania i okupacji wysp brytyjskich...

Podpisany przez ówczesnego naczelnego wodza armii niemieckiej marsz. Brauchitscha projekt, przewidywał wiele ciekawych rzeczy. Na pierwszym planie „zabezpieczenie“ całego mienia Wielkiej Brytanii na rzecz niemieckiej gospodarki wojennej...

Stany Zjedn. pod znakiem bezrobocia

NOWY JORK (Polpress). — Agencja Associated Press donosi, że Senat amerykański nie uchwalił prawdopodobnie wniosku prezydenta Trumana w sprawie polepszenia doli bezrobotnych.

NOWY JORK (Polpress). — W Waszyngtonie odbył się masowy wiec przedstawicieli 53 organizacji robotniczych i społecznych...

NOWY JORK (Polpress). — Senator Murray, autor projektu, przewidującego ustawowe wprowadzenie pełnego stanu zatrudnienia w Stanach Zjednoczonych...

Murray, autor projektu, przewidującego ustawowe wprowadzenie pełnego stanu zatrudnienia w Ameryce, oświadczył, że w komisjach Senatu zaproponowano szereg poprawek do jego projektu.

Agencja Associated Press donosi, że projekt Murray'a znajduje poparcie u 7-miu senatorów i 105-ciu członków Izby Postów.

NOWY JORK (Polpress). — Urzędowo ogłoszono, że w ciągu ostatniego tygodnia zwolniono 270.000 robotników.

Największe redukcje nastąpiły w stanach zachodnich, gdzie znajdują się największe zakłady budowy samolotów i doki okrętowe.

Konferencja Zw. Zaw. w Blackpool

LONDYN (Polpress). — Na konferencji związków zawodowych wygłosił przemówienie przedstawiciel Federacji Amerykańskich Związków Zawodowych...

Następnie zabrał głos Michał Tarasow, który zapretentował przeciwko kamunizmowi Jerzego Meany, znanemu na miliony zorganizowanych robotników radzieckich.

ZAKOŃCZENIE OBRAD KONGRESU ANGLIJSKICH ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

LONDYN (Polpress). — Dnia 14 września zakończył swe obrady 77 kongres brytyjskich związków zawodowych w Blackpool.

PROJEKT UTWORZENIA MIĘDZYNARODOWEJ SPÓŁDZIELNI NAFTOWEJ

LONDYN (Polpress). — Na międzynarodowym zjeździe spółdzielczym opracowano plan utworzenia międzynarodowej spółdzielni naftowej.

UPANSTWOWIENIE BANKU HOLENDERSKIEGO

LONDYN (Polpress). — Holenderska agencja prasowa donosi, że rząd postanowił upanastwować Bank Holenderski.

Sprawa Konkordatu

(Dokończenie ze strony 1-ej) sferami kościelnymi były silnie zadowolone i oburzone głuchym milczeniem Watykańu wobec niedziałalności okrucieństwa...

KRONIKA

Do 6. Partyzantów Ziemi Kieleckiej

Związek b. Partyzantów Ziemi Kieleckiej Zarząd Powiatowy w Częstochowie zawiadamia, że rejestracja b. uczestników konspiracji rozpoczyna się z dniem dzisiejszym i trwać będzie do dnia 31.10. 1945 r., w tymczasowej siedzibie Zarządu Związku b. Partyzantów przy ul. Aleja Najświętszej Maryi Panny Nr. 55, i piętrowo w lokalu Stronnicza Demokracji wrocimskiej, codziennie w godzinach od 10 do 16, telefon 14.97.

Jednocześnie Zarząd Związku przystępuje do rejestracji rodzin po zamordowanych uczestnikach walki konspiracyjnej z najeźdźcą hitlerowskim.

Ważne zgromadzenie

Zw. Zaw. Prac. Służby Zwrotów, t. j. pracownicy wszystkich szpitali prywatnych, Instytut Weigla, Polski Czerwony Krzyż i pracownicy wszystkich aptek prywatnych zawiadamia, że w środę, dnia 19 września 1945 r. o godz. 16-ej po pol. odbędzie się ważne zgromadzenie członków w sali Rady Zw. Zaw. Aleja Nr. 43, I piętro.

Uwaga! rodziny osób przebywających w Szwajcarii

W związku z wyjazdem Poselstwa Rzeczypospolitej Polskiej do Szwajcarii, zawiadamia się rodziny i koleżanki osób przebywających w Szwajcarii, że Poselstwo Rzeczypospolitej do przesyłki listy i wiadomości, które zostaną nadane na adres: Wydział Zachodni Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Warszawa, Al. Sucho 23. Listy należy opatrzyć napisem: Dla Poselstwa Rzeczypospolitej Polskiej w Szwajcarii.

Wolne posady nauczycielskie w powiecie częstochowskim

W powiecie częstochowskim jest wolnych miejsc około 100 posad nauczycielskich. Na posady te mogą zgłaszać się nie tylko osoby z pełnymi kwalifikacjami nauczycielskimi, ale także osoby, mające wykształcenie w zakresie 4-oh klas gimnazjum (mala matura), albo równorzędne. Posady te są do objęcia natychmiast. Warunki pracy dobre.

Zgłoszenia przyjmuje oddzielenie Inspektora Szkolny w Częstochowie, ul. Rolniczo-Zygmierskiego (Śląska) 17, I piętro.

Kursy języka rosyjskiego Tow. Przyjaciół Polsko-Rosyjskiej

Kursy języka rosyjskiego wznawia swoją działalność po przerwie wakacyjnej. Sekretariat kursów udziela informacji i przyjmuje zapisy na kursy dla początkujących i dla zaawansowanych codziennie, oprócz niedzieli i świąt, od godz. 10 - 12 i od 16 - 19-iej w Bibliotece Miejskiej - I piętro, wejście przez wypożyczalnię książek.

Zawody Straży Pożarnych w Redzinach

Po 6-ciu latach niewoli Ochotnicze Straże Pożarne będą się narażać do życia. W niedzielę 23 września na placu przed rezerwą strażacką w Redzinach odbędzie się pierwsze w naszym powiecie zawody Ochotniczych Straży Pożarnych rejonu gminy Redziny.

Nabożeństwo żałobne Żydowskiego Zrzeszenia Religijnego

Z okazji 8-iej rocznicy akcji żydowskiej w Częstochowie 17-go września odbyło się nabożeństwo żałobne Religijnego Zrzesze-

nia Żydowskiego w gmachu Zrzeszenia przy ul. Garibaldiiego 18.

Konkurs na stanowiska w Sanatorium

Wydział Wojewódzki w Kielcach ogłasza konkurs na stanowiska w Sanatorium dla dzieci w Rabsztynie: pielęgniarzek, rachmistrza, nauczycieli, wychowawców, gospodyni, kierownika gospodarstwa rolnego (25 ha).

Pracownicy otrzymują wynagrodzenie pieniężne, względnie ordynaria, oraz wyżywienie, mieszkanie, światło, opał i opranie.

Zebrań informacyjne

Zarząd Stowarzyszenia „Komitet Rodzicielski przy II Państ. Liceum i Gimnazjum im. R. Traugotta w Częstochowie” zaprasza rodziców i opiekunów uczniów na zebranie informacyjne, które odbędzie się w dniu 28 września 1945 r. o godzinie 16-iej w lokalu Gimnazjum przy ul. Jasnogórskiej 8.

Zapisy na kurs wieczorowy

Kierownictwo Kursu przy ul. Chłopińskiej 178 zawiadamia, iż lekcje rozpoczął się. Nowych kandydatów przyjmujemy się tylko do 20 września codziennie od 13-tej do 17-jej.

Noce dyżury aptek

W tygodniu od dnia 17 do 23 września b. r. dyżurują następujące apteki: „Śląska” - ul. Marsz. Zygmierskiego, „Staromiejska” - St. Rynek 30, Lembo - Raków, Limanowskiego.

Z życia kulturalnego

Teatry Miejskie

Dzisiaj w środę 19 b. m. jutro w czwartek 20 oraz pojutrze w piątek 21 b. m. o godz. 19-iej w dużej sali Teatrów Miejskich głoszą, niezwykle interesująca sztuka w 3 aktach W. Wernera w tłumaczeniu M. Szykowskiego, p. t. „Ludzie na krze”. Obsada: deborowa z L. Korwin, St. Łopuszańska, B. Orszanska, E. Dobrowolski, R. Ciernek, M. Mieczysławski, B. Orliński, E. Piórkowski, Z. Salaburski i W. Zwoliński w rolach głównych. Reżyseria A. Kwiatkowskiego. Dekoracje W. Wagnera.

Bilety do nabycia w kasie teatru od godz. 10-tej do 12-jej i od 14-jej do rozpoczęcia 14-ku.

Cudze chwalecie, swego nie znacie

W imię tej prawdy sobotni koncert w sali Starostwa Powiatowego (Sobiekiego 7) będzie całkowicie poświęcony polskiej twórczości. Usłyszymy najpiękniejsze utwory Chopina w wykonaniu pianisty wirtuozu Stanisława Nawrockiego, jednego z nielicznych nieznani Paderewskiego.

Prof. Nawrocki słynny jest od dawna jako kompozytor. Kilka jego pieśni są znane już pełną ziemią i poezją „Karuzela” na czele odśpiewa artystyka opery p. Zofia Zeyland.

Program koncertu zawierać będzie arie Moniuszki oraz pieśni Niewiadomskiego, Nowowiejskiego, Karłowicza i Marcewskiego. Będziemy podziwiać rzadko spotykany, pełen wyrazu głos Franciszka Pacca jako odwrocy tych perełek polskiej literatury.

Przedprzedaż biletów w Kawiarni Lite-

rackiej od godz. 12-jej do 14-jej i od 18-jej do 22-jej, w Bibliotece Miejskiej od godz. 10-jej do 12-jej i od 16-jej do 19-jej, w dniu koncertu przy wejściu (Starostwo Powiatowe, Sobiekiego 7) od godz. 16-jej.

Program kin

Kino „Wolność” i „Polonia” - film sowiecki p. t. „Trzewiczki”.
Kino Bahy - „Panna Ewa”.
Początek seansów:
Wolność i Bahy - 15, 17, 19.
Polonia - 15, 30, 17, 30, 19.
W niedzielę poranki.

Z Radomska

Zawiadomienie

Dnia 23 sierpnia 1945 r. w Radomsku odbyło się Ważne Zebranie Koła Powiatowego Związku Zawodowego Muzyków.

W myśl uchwały Zjazdu Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Muzyków E. P. odbędzie w Warszawie, oraz w myśl uchwały łonego na tym zjeździe Statutu, w każdym mieście powiatowym tworzą się Kola Powiatowego Związku Zawodowego Muzyków Rzeczypospolitej Polskiej.

Prosimy przeto by muzycy, jak: nauczyciele śpiewu, nauczyciele muzyki, śpiewacy kościelni, organści, delegaci zespołów orkiestrowych i chóralnych i inni, przybyli w dniu 27 września 1945 r. na godzinie 15-45 - jako w terminie ostatecznym - do lokalu Związku Zawodowego, ul. Narutowicza 4 w Radomsku, na zebranie Kola, które odbędzie się w celu rejestracji członków z wypełnieniem deklaracji, upoważniających do wykonywania zawodu.

Muzycy, którzy nie wypełnią deklaracji i nie zostaną objęci rejestracją, nie będą mogli wykonywać swego zawodu w celach zarobkowych.

Koło Zw. Zaw. Muzyków czyni Gminy odpowiedzialnymi za powiadomienie w terminie, przebywających na swoim terenie, zainteresowanych.

Ognisko harcerskie w Radomsku

(a) Staraniem Komendy Hufca Harcerzy w Radomsku zostało urządzone ognisko na boisku Metalurgii na które przybyli członkowie starostwa i miasta, profesorowie i młodzież harcerska szkół średnich i powszechnych.

W chwili podpalenia stołu drzewa zapłonęła rakietą sygnalizująca rozpoczęcie uroczystości. W przemówieniu swym hufcowy ob. Wajda podkreślił znaczenie organizacji harcerskiej wychowującej młodzież ściśle według zasad demokratycznych na silnych, zdecydowanych i świadomych wytknięteli celu członków społeczeństwa.

Występy harcerzy stanowiły prawdziwą atrakcję, nastrojały poważnie bawili lub rozśmieszali. Dogasła już ognisko kiedy odpiewano „O Boże Ojczyznę naszą” na zakończenie miłego wieczoru.

Kronika kielecka

Wiece protestacyjne w Kielcach

Zebrań w dniu 16 m. b. na odczyty dr. Słowika w Domu Kultury Robotniczej w Kielcach w liczbie około 500 osób na wniosek przedstawiciela Wojewódzkiego Urzędu Informacji i Propagandy ob. Kapitałskiego jednogłośnie uchwaliły rezolucję protestacyjną przeciwko wyrokowi na Polaków w Paderborn i apelem do władz polskich o utrzymanie wstrzymania wyroku i przekazania oskarżonych władzom polskim. Zaprotestowano przeciwko liberalnemu

Kronika sportowa

Przed niedzielnymi derby piłkarzami

W nadchodzącą niedzielę spotkają się po raz trzeci w tym sezonie piłkarze WKS Orzeł i Victoria, tym razem w rozgrywek decydującej o tytule mistrza II Gry.

Spotkania tych 2-oh drużyn mają już swoją historię. Przyciągają na stadion wszystkich bez wyjątku entuzjastów piłki nożnej i pozostawiają za każdym razem niecodzienne wrażenia w pamięci widzów, dzięki wysokiemu poziomowi gry oraz emocji, wynikającej z zarżek, lecz całkowicie w duchu sportowym przeprowadzonej walki.

Tym razem napięcie emocjonalne dla widzów, a przede wszystkim dla obu przeciwników będzie nieporównanie wyższe. Jedną tylko drużyną i drużyna zwycięzka będzie mogła przejść do rozgrywek o tytuł mistrza eliminacyjnego Olegu na 1945 r. Tylko zwycięzca będzie mógł zakwalifikować się do puli finałowej, nagrodą której będzie pierwsze mistrzostwo odrrodzonej Częstochowy.

Stawka zatem jest olbrzymia. Olbrzymie też będzie niedzielna o nią walka.

Uważnego widza, a dobrego znawcę piłkarską, uderzyć musiały inne jeszcze, ciekawe cechy spotkań Orzeł - Victoria. Mecze te nie są zwykłymi tylko rozgrywkami, są one także walką dwóch szkół: angielskiej (w wiedeńskim, czy krakowskim wydaniu) oraz kontynentalnej (edycji francuskiej, wzgl. śląskiej). Reprezentantami pierwszej są gracze wojskowi, a więc rasowy dribler Cyganik, „frodok” - dusza Wasko, doskonałi strzelcy i technicy Mordarski i Klimczyk oraz zynchronizowani czule z pracą ataku Szaffarski czy Piszczek. Przedstawicielem drugiej szkoły jest Victoria, która pracę swoją opiera na wzorach śląskich. Jej pomoc i atak operują długimi, wysuniętymi podaniami, które mają te zaletę, że wprowadzają do walki czynnik szybkiego zaszkoczenia przeciwnika. Poza tym wojskowi waleczą bardzo płynnie, Victoria zaś odznacza się twardością i siłą przebojową. Oczywiście po obu stronach znajdują się gracze, których zaliczyć można do przeciwniej szkoły. Ułatwowany Mularczyk odznacza się np. precyzyjną techniką, to samo posiada w swoich zagraniach Wójcikowski. Natomiast Mileczanowski, czy Pawłowicz nieodnajmniej można pod nomenklaturę gry Victori. Ale są wyjątki.

Wielkim nierozsądkiem byłoby stawiać horoskopy wygranej tej czy tamtej drużyny. Obie one wykazały swą równorzędność, wynik zatem będzie zależny od dyspozycji, silniejszych nerwów, woli wygrania, no i... szczęścia, jednego z owych czynników, łączących w podobieństwach sport z życiem realnym i układających czasem losy zmagają sportowych na wzór zmagają człowieka z życiem samym.

Kibice na widowni podzieleni będą na dwa obozy, z których jeden opuści stadion zawiądzionym. Niechaj jednak w odróżnieniu od wypadków, jakie ostatnio się zdarzyły, uczyni to w duchu całkowicie sportowym, uznając bezstronnie zasługę zwycięzcy.

postępowaniu angielskich władz okupacyjnych w stosunku do Niemców i żądano eprawy wiadliwego traktowania Polaków w strafe okupacyjnej, jako współpracowników zwycięstwa nad Niemcami.

Równocześnie Związki Zawodowe okręgu Kieleckiego uchwaliły rezolucję protestacyjną przeciwko wyrokowi w Paderborn.

TEATR MIEJSKI

„Ludzie na krze”

sztuka w 3 aktach Wilhelma Wernera w przekładzie M. Szykowskiego. Reż.: A. Kwiatkowski, dekor.: W. Wagner

Niegdys istniała po prostu tylko komedia i tragedia. Czas doprowadził do dużej ewolucji rodzajów. Zaczęły się rodzić „komedie ław” potem dramaty, melodramaty itp. To wszystko nie wystarczyło; znalazło się jeszcze miejsce dla groteski, tragifarsy etc. Stworzyła się na dystansie lat różnička bardzo elastyczna nazwa „sztuki”. Sztuka winna być zajmująca, zabawna, powinna mieć w sobie dużo talentu, otwierać ciekawe perspektywy obyczajowe, psychologiczne i winna dawać wyborze popisowe role. Oglądając na sobotniej premierze „Ludzi na krze” czeskiego autora W. Wernera, znaleźliśmy w jego sztuce wszystkie walory, jakimi dobra „sztuka” powinna być wypełniona.

Sztuka Wernera jest sztuką z problemem a właściwie z wieloma problemami, które w sumie wiążą się w zagadnienie obyczajowo-społeczne. Czołowym zagadnieniem „Ludzi na krze” jest walka dwóch pokoleń - młodego ze starszym. Która z tych pokoleń odnosi ostateczny zwycięstwo, tego autor nie mówi, pozostawia po prostu boczne wywiście i pole do dyskusji. Samo zagadnienie walki tych dwóch światów - jest sprawą nie nową - w „Ludziach na krze” aktualność jego odżywa, dzięki oddziaływaniu zaniku etyki i moralności wskrzeszonego młodego pokolenia krzyżem, nędzą i bezrobociem. Można by bez trudu podkreślić pewną analogię tych faktów oddziaływanie dzisiejszego pokolenia młodych z

tym, że mniejsze epusztoszenie szerzy bezrobocie i kryzys, a raczej miniona wojna, która wszechstronnie wykoślawiała etyki i trycy młodych ludzi.

Werner rzucił w sztuce szereg palących pytań, które rozwiązać winien każdy według własnego przekonania.

Werner nie wywkułki moralu sztuki - zdecydował się tylko na czyste bierne stanowisko i na bezsilny okrzyk ojca, który widzi swe dzieci na krze, która wczelniej czy później ulegnie rozbielen. „S. O. S.” - wóla stary Jurek, - „Zabrano im wiarę, serca i sumienia... S. O. S.”

Tło sztuki jest wymalowane barwnie, czasami przejaśkrawione. Trudno uwerzyć, aby tyle nieszące spadoła akuratnie na jedną rodzinę, ale bez tego sztuka nie miałaby tej masy akcentów dramatycznych, którymi zmeczwały widza podsuwa Werner, umiejętnie dawkując trochę soku komediowego. Dominuje w sztuce jednak atmosfera tragiczna.

Rzecz dzieje się na krótko przed wojną w domu prof. Junka - ojca czworza dzieci. Jurek, postać ślachetna i prawa, jest nauczycielem w szkole średniej. Dzieci - to ualentowany inżynier Zdeniek - od paru lat bez pracy, lewicownik, nagrodzony, córka - dr. medycyny Paulina, pracująca za grosze w szpitalu, Hanika, pracująca szkodliwym w biurze, marząca dniami i nocami sławie gwiazdy filmowej i w końcu Jurek, młody dryblas, któremu życie wypelnia

piłka nożna. Minimalne zarobki wszystkich stworzyły w domu nędzę i głód - cała wleć czerwółk per fas et nefas próbuje robić karierę. Wyzbywają się wszystkich hamulców moralnych i idąc linia najmniejszego oporu handlują sobą bez skrępowań i zdobywają po kolei stanowiska. Przeglądają się temu rodzice. Matka bezmyślna, a pełna miłości dla dzieci domatorka - ocenia wszystkie upadki przez pryzmat czy kapiera już zrobiona i wyraża niesamowitą radość z każdego „sukcesu” dzieci. Ojciec - to typ etycznie i moralnie kryształyczny. Ocenia wszystko inaczej. Rozpacza boleje próbuje walczyć i próba i groźba, by nie dopuścić do „dekadencji moralnej. Wobec brutalnych kompromisów z życiem swych dzieci jest bezsilny.

Spektakl jest interesujący i doskonale opracowany przez reżysera Artura Kwiatkowskiego. Całość grana jest naprawdę zespołowo i w idealnej harmonii. Zespołowa scena rodzinna w III akcie była mistrzowsko wyreżyserowana. Umiar artystyczny zachował reżyser w każdym calu.

Rola prof. Junka przypadła w udziale Bolesławowi Orlińskiemu. Rola ta ma w teatrze polskim ogromną tradycję i była jedną z życiowych ról zmarłego niedawno Stefana Jaracza. W interpretacji B. Orlińskiego nie mogliśmy dopatrzyć się głębi, głosowo również była nieco nieopanowana nazbyt czysto kwestie wygłaszane były zbyt krzykliwe. Mimo twardego tonu gry wstrząsł nas B. Orliński czczernymi akcentami bólu i lamania się wewntrznego. Najlepiej bodaj wydobyl z roli surowość ojcowca w tych scenach laniaia dzieci był bezkonkurencyjny. Doskonałym Zdenkiem był Eugeniusz Dobrowolski zwłaszcza w scenie buntu i rozczary - gra jego znalazła szerzy oddźwięk wśród widzów. Świątoburze jego koncepcje i trucieliście zamiary, ty-

ly zupełnie usprawiedliwione eytacją w jakiej go los postawił. Role Hanki - gwiazdy filmowej, zagrała z właściwą sobie swobodą Stanisława Łopuszańska. Hanika kłamala, mówiła prawdę, płakała bez przekonująco widownie. Z cnotą by to jej najmniej, do twarzy, jak z występkiem. Postać dr. medycyny Pauliny w interpretacji Lidii Korwin była ujeta i przeprowadzona pełno i trafnie. Zdzisław Salaburski oddał na usługi autora cały swój temperament i bogate już środki techniczne jakimi dysponuje. Czulo się że w tym zapalcuiku piłki nożnej Jureka, wszystko wewnątrz drga, kipi i śmieje się. Blanka Orszanska była typową „cura domestica”, wpatro na bezkrytycznie w swe dzieci i nie próbująca nawet myśleć o czyhających na nich niebezpieczeństwach. Trudna to rola i dość niewdzięczna w której trzeba było „nadbrać siebie sobą”.

Z tródniości tych Blanka Orszanska wyszła całkowicie zwycięska. Helena Tańska świetna w roli nowogodkiej siostry prof. Junka. Edmund Ploński stworzył dobry typ ginokoleca Ezepy idącego przez życie bez skrępowań. W epizodach wystąpili Roman Chm. Eufemia Gerardi, Mieczysław Mieczysławski i Waclaw Zwoliński wszyscy stwarzający z drobnych ról doskonałe typy. Nadmienić należy, że charakterystyczny wszystkich wykonawców za wyjątkiem B. Orlińskiego bardzo mocno swankuje. Akustyka wobec spuszczenia sufitu nad scenę i zakrycia luki orkiestry zyskała bardzo.

Z każdym dnium widzimy w teatrze naszym daleko idącą poprawę w sensie artystycznym i gospodarczym i mło jest zapisać to na konto „srebrzystej ręki dyrektorskiej” Tadeusza Królca.

Mebelki na scenie w żaden sposób nie chciały grać z kolorem kulis.

